

Aansprakelijkheid

In januari 2001 heeft de Hoge Raad een arrest* gewezen

over de aansprakelijkheid van de werkgever voor de werknemer.

Het betrof hierbij een werknemer die letsel opliep bij een eenzijdig ongeval dat hij zelf veroorzaakte.

Mr. Menno de Rijke
Mr. drs. Johan Baggerman

De situatie was als volgt. De werknemer was uitgeleend aan een onderneming die montagewerkzaamheden verrichtte aan de Amsterdam Arena. Voor het woon-werkverkeer van de werknemer werd gebruik gemaakt van een door de werkgever beschikbaar gestelde bestelbus. Tijdens de terugreis naar huis is de werknemer geslipt en over de kop geslagen. In de auto zaten behalve de chauffeur vier andere inzittenden. Deze vier gewonde inzittenden konden hun ongevalschade claimen bij de WA-verzekeraar van de bestelbus. Dit in tegenstelling tot de chauffeur. Wel was er is letselschade, wanneer een (collectieve) ongevallenverzekering afgesloten is, te claimen bij de werkgever. In dit geval heeft de werknemer zijn werkgever aansprakelijk gesteld voor de ongevalschade.

Bij het afsluiten van verzekeringen dient de ondernemer goed op de inhoud te letten en niet alleen op de hoogte van de verzekeringspremie

Kantongerecht

Bij het kantongerecht werd de vordering toegewezen. De kantonrechter oordeelde dat de werkgever in zijn zorgverplichting tekort was geschoten. Hierbij speelde dat de werkgever onder andere geen schadeverzekering voor inzittenden (SVI) voor haar werknemers had afgesloten. Hiertegen is de werkgever in beroep gegaan.

De rechtbank wijst de vordering van de werknemer

toe en gaat aan de grieven van de werkgever voorbij. De vordering van de werknemer wordt toegewezen op basis van de redelijkheid en de billijkheid (voortvloeiend uit het arbeidsrecht en de arbeidsovereenkomst). De rechtbank motiveert deze beslissing als volgt:

- de werknemer diende om van en naar de werkplek te komen verplicht gebruik te maken van de bedrijfsbus;
- er was geen sprake van opzet of bewuste roekeloosheid;
- de werknemers moesten bij toerbeurt de auto besturen;
- door dagelijks omgaan met auto's neemt de gebruiker niet altijd de benodigde voorzichtigheid in acht om ongevallen te voorkomen;
- alle inzittenden konden hun schade claimen onder een WA-verzekering, behalve de chauffeur.

Hoge Raad

De werkgever ging van deze uitspraak in cassatie. De Hoge Raad oordeelde dat in het algemeen een werkgever onder omstandigheden aansprakelijk is voor de schade van de werknemer. De Hoge Raad verwees hiervoor naar een ander arrest, waarin beslist is dat de werkgever in beginsel aansprakelijk is voor schade aan de auto van de werknemer, die hij tijdens de uitoefening van zijn baan gebruikt. De lijn in dat arrest is doorgetrokken naar het onderhavige arrest. De werkgever kan onder omstandigheden jegens zijn werknemer aansprakelijk zijn voor diens schade. De uitspraak in het genoemde Arena-arrest kan bij ondernemers in het beroepsvervoer (taxivervoer, goederenvervoer, besloten busvervoer en openbaar vervoer) vragen oproepen in de zin van hoe hier mee om te gaan. Voor alle duidelijkheid: er zijn twee soorten verzekeringen voor inzittenden, te weten de ongevallen- en de schadeverzekering.

(Collectieve) ongevallenverzekering

De (collectieve) ongevallenverzekering voor inzittenden/personeel, waaronder de bestuurder inbegrepen kan zijn, is een letselschadeverzekering en garandeert een uitkering als na een ongeval sprake is van blijvende invaliditeit of overlijden van bestuurder en/of passagiers. Voor de ondernemer is het overigens van belang dat hij nagaat of de bestuurder ook is meeverzekerd. Dit is namelijk niet altijd het geval. Bij de uitkering gaat het om een vast bedrag (de minimum- of maximumuitkering is vaak vastgelegd in bedrijfstakcao's), ongeacht de werkelijke schade. Ook is het niet

van belang of men schuld heeft aan het ongeval. Enkele verzekeraars bieden de mogelijkheid om bij de ongevallenverzekering een uitkering te verzekeren indien tengevolge van het ongeval tijdelijke arbeidsongeschiktheid optreedt. Hetzelfde geldt voor kosten van geneeskundige behandeling. De premie van de ongevallenverzekering is afhankelijk van het bedrag dat na het ongeval moet worden uitgekeerd. Voor een gering premiebedrag is een goede verzekering te sluiten. Het aantal inzittenden in de auto is bij de meeste maatschappijen van belang voor de bepaling van de hoogte van de uitkering. Indien ten tijde van het ongeval meer personen in de auto aanwezig waren dan het maximaal aantal zitplaatsen, worden de uitkeringen in verhouding van dat aantal zitplaatsen verminderd. Er wordt helemaal niets uitgekeerd als de bestuurder onder invloed is van alcohol, als sprake is van joyriding en/of de bestuurder geen geldig rijbewijs heeft, of dat aan een snelheidsrit werd meegedaan. Voor jeugdigen en ouderen (> 70 jaar) gelden onder omstandigheden lagere uitkeringen. Psychisch letsel is niet gedekt, en uiteraard wordt bij de uitkering gekeken of er al dan niet sprake is van gebreken.

Schadeverzekering inzittenden

Met de schadeverzekering voor inzittenden kan men zich naast letselschade ook indekken tegen schade als gevolg van verlies van arbeidsvermogen en tegen ziektekosten. Dit betreft, indien verzekerd, zowel de schade betreffende de bestuurder als voor de inzittenden. De schade die wordt vergoed dient als gevolg van het ongeval met het voertuig te zijn ontstaan. Bij de meeste verzekeraars wordt ook een vergoeding voor smartengeld betaald. Tevens is ongevalschade aan goederen onder bepaalde voorwaarden meeverzekerd.

Verschil

Het grote verschil met de ongevallenverzekering is dat de schadeverzekering de werkelijk geleden schade tot een bepaald verzekerd maximum vergoedt en niet een vooraf vastgestelde som. Ook hier wordt uitgekeerd ongeacht de schuldvraag. Meestal is de SVI alleen in combinatie met een WA (casco)-verzekering af te sluiten. De (collectieve) ongevallenverzekering is een aparte verzekering.

Als bij een ongeval met een auto inzittenden letsel

oplopen, zal worden gekeken welke partij voor de schade aansprakelijk gesteld kan worden - kortom, wie moet betalen.

Hierbij kunnen zich de volgende situaties voordoen:

- de tegenpartij heeft schuld; diens WA-verzekeraar dient de letselschade te betalen van bestuurder en inzittenden;
- de bestuurder van de auto heeft zelf schuld; de letselschade van de inzittenden (ook al is dat familie van de bestuurder) dient door de (eigen) WA-verzekeraar van de auto te worden betaald; de schade van de bestuurder wordt echter niet vergoed;
- er is geen schuldige aan te wijzen, bijvoorbeeld bij gladheid; in dat geval wordt letselschade van bestuurder en inzittenden niet vergoed tenzij er een ongevallen- of schadeverzekering voor inzittenden is afgesloten; alleen in dat laatste geval is er recht op een bepaalde uitkering.

Van groot belang

Zoals uit vorengenoemde arrest gebleken is, is het afsluiten van een inzittendenverzekering door de ondernemer voor zijn personeel van groot belang. Dit laatste ook met name voor de bestuurder van de auto. Als hij/zij bij een ongeval zelf schuld heeft of de schuld van de tegenpartij is niet te bewijzen (en als een onderneming voor dergelijke aansprakelijkheid niet verzekerd is) kan dat voor een onderneming/ondernemer grote gevolgen hebben. Ook de werknemer zou met een eventuele claim tussen wal en schip kunnen vallen.

Inhoud

Het is dan ook raadzaam dat ondernemers samen met een deskundige adviseur de genoemde verzekeringskwestie goed doornemen en hiervoor de juiste polissen afsluiten. Hierbij is het van belang te weten dat zowel de (collectieve) ongevallenverzekering als de schadeverzekering voor inzittenden gebaseerd zijn op een contract met de verzekeraar. Elke verzekeraar is dus vrij in het bepalen van de verzekeringsvoorwaarden. Bij het afsluiten van genoemde verzekeringen dient de ondernemer goed op de inhoud te letten en niet alleen op de hoogte van de verzekeringspremie.

* HR 12 januari 2001 (Arena-arrest)